

Bomen als bouwsteen :: Kasteel Borghof – Piringen bij Tongeren

Architect Alfredo De Gregorio houdt van groen, al is dat nog te zwak uitgedrukt. Zijn kennis van de natuur is overweldigend. Bomen zijn voor hem bepalend voor het goed werken van architectuur. Het is dan ook bijna vanzelfsprekend dat hij de hand wist te leggen op een uniek domein, gelegen op één van de allermooiste locaties – zoniet de mooiste! – van de provincie Limburg.

Het domein telde een indrukwekkende 33 hectaren grondoppervlakte. Daarop stonden een hoeve-in-bedrijf en een kasteel, dat voor de laatste eigenaars als buitenverblijf diende. 'Borghof' betekent 'hof op de berg' en biedt het kasteel een uniek uitzicht over de Kolmont-vallei.

Zover traceerbaar, zou het oudste deel gebouwd zijn begin 19e eeuw door ene Julliot, iemand uit het gevolg van Napoleon (rond 1870 werd de kasteeltoren bijgebouwd). Typisch voor Napoleon is dat hij tijdens zijn veroveringstocht doorheen Europa overal van alles installeerde. Van lagere Franse adel die zich lokaal moest 'introuwen', tot Bestendige Deputaties, grondwetten, bestuursgebouwen, kastelen en zelfs richtlijnen voor aanplantingen, ... en kastanjabomen als voorzorg tegen strenge winters. Van die kastanjabomen staan er een paar prachtige exemplaren in het park Borghof.

Voor het indrukwekkende herbelevingsproject - renovatie en restauratie zijn hier nauw verweven - bleven 5 hectaren behouden; de helft boomgaard, de andere helft park.

Voorrang aan het groene decor

Architect Alfredo De Gregorio trof het domein in verwaarloosde staat aan en stak zijn energie vooreerst in het opnieuw tot leven wekken van het rijkelijke groene decor. "In het park staan meer dan 200 jaar oude bomen, maar ze waren er slecht aan toe" blikt de architect terug. "Er zijn boomchirurgen aange trokken om de bomen - beuk, eik, kastanje, tulpenboom, magnolia, ... - zo goed mogelijk te reanimeren. Dat is gelukkig ook grotendeels gelukt".

Daarnaast was het de bedoeling om het groene decor terug tot tegen het kasteel te brengen, het gebouw als het ware in te pakken in het decor. Voor Alfredo De Gregorio is ethiek eerder het uitgangspunt dan esthetiek. "Design is een slechte basis voor architectuur" claimt hij. "Eerder dan netjes uitgetekende gevels, is de overgang tussen het gebouw en de omgeving bepalend voor de architecturale kwaliteit. Het groen dichtbij het gebouw en de overgang naar de publieke zone, bepalen uiteindelijk de beleving van het gebouw in zijn omgeving. Het gevelbeeld is hooguit esthetisch, niet echt ter zake."

In het park velde de architect de 'slechte' bomen - vogelkers, uitgeschoten esdoorn, kerstdennen, ... - om vervolgens een 50-tal volwassen bomen aan te planten. Voorts werden nieuwe paden aangelegd met boomschors. Er is ook meer dan 2 km meidoornhaag uitgezet om de typische Haspengouwse landschapsstructuur te versterken.

"Niet alleen het park werd grondig opgekuist, ook de ondergrond moest van tonnen afval verlost worden. We hebben tientallen vrachtwagens afval afgevoerd, maar er kwamen ook twee prachtige dreven aan de oppervlakte, als beloning voor zoveel moeite" lacht Alfredo De Gregorio.

In samenspraak met de 'Boomgaardenstichting' werd een nieuwe hoogstamboomgaard aangeplant. "De nieuwe fruitbomen werden tussen de oude aangeplant, volgens een strikt raster" licht onze gastheer toe. "Er is ook een specifieke volgorde gerespecteerd: kersen – zelfs een specifieke soort van Piringen – staan dicht bij het kasteel, appels wat verder weg en peren en pruimen nog verder".

Werkplek

De oude hoeve, hecht verbonden met arbeid, kreeg een nieuwe bestemming met eveneens een werkfunctie: architect Alfredo De Gregorio renoveerde ze grondig tot zijn nieuwe architectenbureau.

De hoeve werd maximaal bewaard en kreeg een dragende binnenbouw ingezet. Deze aanpak liet toe om het oude gebouw maximaal te ondersteunen en het authentieke uitzicht te bewaren, terwijl anderzijds koudebruggen werden weggewerkt en door de dikke wanden de nodige thermische inertie werd ingebracht. Op de nieuwe dragende muren zijn betonnen plafonds gelegd, zodat ook nog eens extra werkruimte werd gecreëerd op de verdieping.

Het oude afdak waaronder de werktuigen van de hoeve beschutting vonden, werd verlengd en gedicht, wat een bijzonder sfeervolle tekenstudio en kantoorruimte liet ontstaan.

De originele bakstenen werden opgekuist door ze zacht te zandstralen.

Het karaktervolle oude pand is doorspekt met de nieuwste technieken. Zo is er een warmtepomp met diepteboringen geïnstalleerd, wordt de energieprestatie nauwkeurig opgevolgd via de computer en is alle verlichting van het energiezuinige TL- of LED-type. In de werkruimte beneden wordt lucht ingeblazen (indien nodig voorverwarmd), die via de oude vensteropeningen in het gebouw naar de verdieping doorstroomt waar ze weer wordt afgezogen.

De architect is er vast van overtuigd dat het naleven van het 'cradle-to-cradle'-principe (grondlegger Dr. Chemicus Michael Braungart) ons meer vooruit helpt dat de nu geldende EPB-regelgeving. In die filosofie bleef tijdens de werken heel wat afbraakmateriaal rond het gebouw opgeslagen en voortdurend bleek dat dit een welgekomen schatkamer was voor de wederopbouw.

Kasteel wordt Bed & Breakfast

Alle verbouwingswerken werden ecologisch en duurzaam uitgevoerd. Dat resulteerde in het inbrengen van 'massa' binnen de mantel van het oorspronkelijke gebouw. Het betreft een dubbele wand met daartussen isolatie. Deze constructie is bovendien dragend zodat er een betonvloer kan op steunen. De oude balken bleven behouden, maar hebben niet langer een echt dragende functie. De dakspanten werden immers in de betonnen verdiepingsvloer verankerd.

"We pasten leemhoudende pleister toe, waardoor geen rechte hoeken kunnen ontstaan en het oude karakter wordt hersteld" verduidelijkt de architect. "Voor de afwerking werd kalkverf aangebracht".

Oude deuren en trappen in het kasteel kregen een zandstraalbehandeling.

De vorige eigenaar kweekte jachthonden, vanwaar het ruim bemeten hondenhok. Dit ondergaat een ingrijpende renovatie om als tot de verbeelding sprekende wellnessruimte te herrijzen. Ook het oude bakhuis sluit hierbij aan en krijgt een bestemming als sauna, met een aangename buitenruimte waar de nodige privacy gegarandeerd wordt.

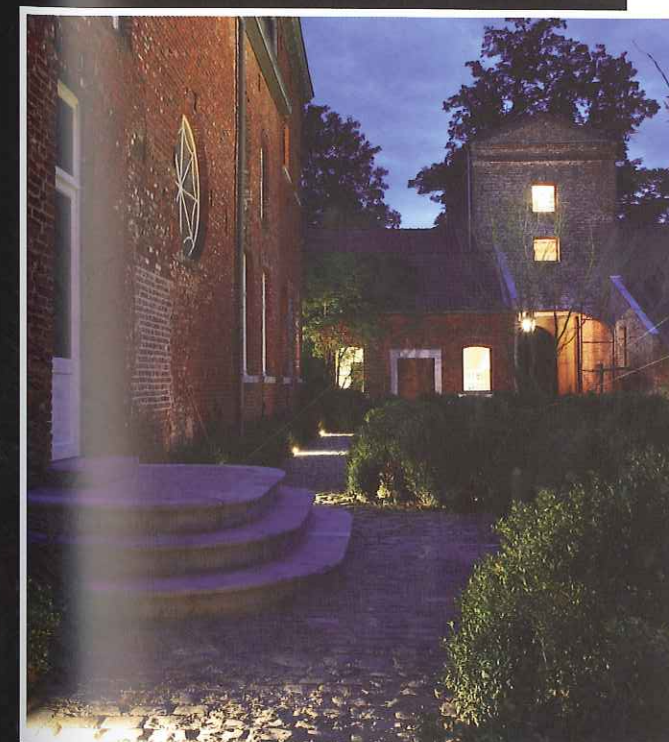
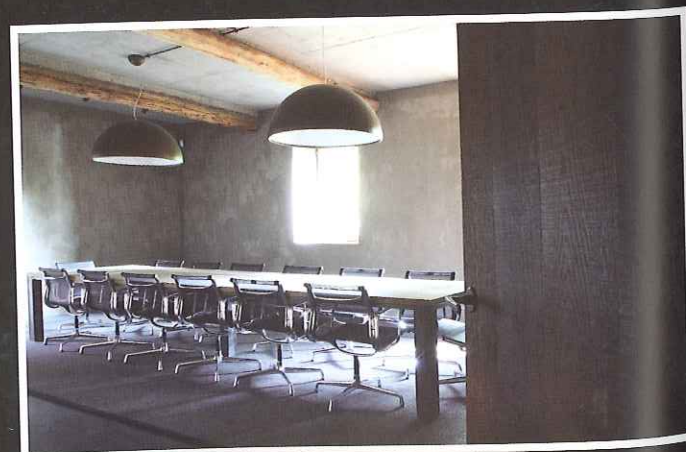
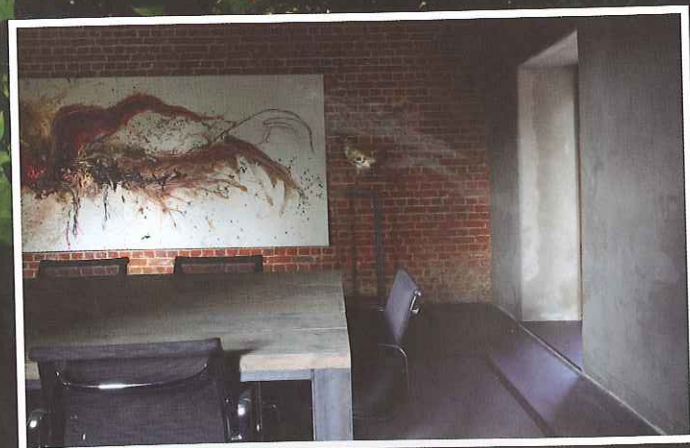
De liefde voor de natuur bij de architect lag aan de basis voor de bijzonder hechte verweving van dit herbelevingsproject met het unieke decor errond. Het resultaat is een realisatie die bijzonder 'natuurlijk' aanvoelt, die nergens kunstmatige ingrepen laat voelen, terwijl ze toch tot in het kleinste detail doordacht is met het oog op welbehagen, beleving, werkefficiëntie, kostenbeheersing, harmonie met de omgeving,... kortom reële duurzaamheid.

tekst: Eduard Coddé
Foto's: Philippe van Gelooven, Hasselt

TECHNISCHE FICHE :: Kasteel Borghof – Piringen bij Tongeren

Bouwheer:	Architectenbureau De Gregorio & Partners nv
Sanitair & CV:	Greenheating - ABN CV, Munsterbilzen
Gipskartonwerken:	Weygers, Hasselt
Houten trappen:	Hotec, Genk
Verouderd hout:	Di Legno, Genk
Bedrijfskeuken:	Culina, Hasselt
Computerinstallatie:	Trius ICT Solutions, Genk
Algemene aannemer:	C&B bvba, Tongeren
Ruwbouw (gedeeltelijk):	Kumpen, Hasselt
Pleisterwerk:	Carlo Claeskens, Nieuwerkerken
Elektriciteitswerken:	Easing Building Int., Beringen
Verlichting:	Biesmans Electro, Tongeren
Schrijnwerkerij:	D' Huys Vital, Tongeren
Metaalwerk:	Jo Huygen bvba, Hoeselt
Vast meubilair:	Reynders B&I, Houthalen
Dakwerken:	Unidak, Hasselt
Vloerisolatie:	Isola, Sint-Truiden
Polybeton:	Eerdekenens nv, Opglabbeek
Sanitaire toestellen:	Lambrechts, Hasselt
Natuursteen:	Fedrico Natuursteen, Bilzen
Was- en afwasmachine:	Miele, Mollem
Tuinaanleg:	Daenen Tuinen bvba, Tongeren
Bomen:	Boomkwekerij Van den Berk, Nederland Arbor, Hulshout
Fruitbomen:	Natuur en Boomgaarden vzw, Vliermaal

Alles verloopt volgens plan.

PLOTTERS | CAD CAM WORKSTATIONS | NETWERKEN

Microsoft
GOLD CERTIFIED
Partner

CITRIX
access
PARTNER
SILVER

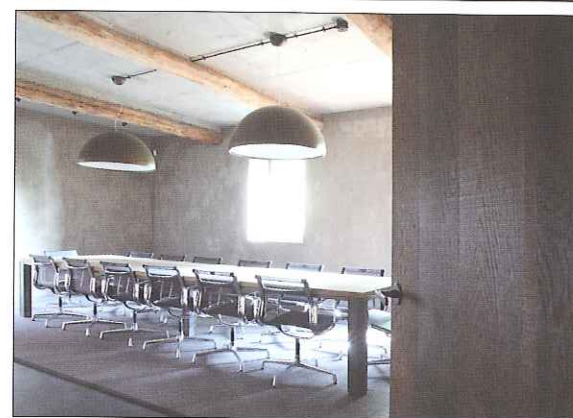
Preferred Partner

hp
invent

belgacom

TRIUS®

Henry Fordlaan 18 • 3600 Genk • T 089/322 280 • F 089/353 293 • www.trius.be • info@trius.be

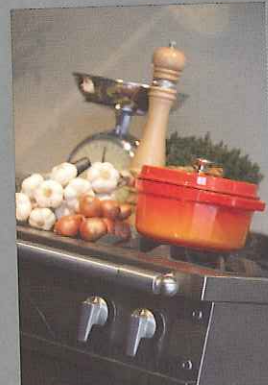
"ABN kreeg de opdracht toegewezen om de verwarming en ventilatie van het kasteel Borghof te leveren," vertelt ir. Geert Van der Veken van ABN uit Munsterbilzen. "In de eerste fase moeten de kantoren en de cafetaria voorzien worden van vloerverwarming, en dit op lage temperatuur. We kozen als aandrijving voor een warmtepomp van Viessmann, waarbij 2 putten van 70 meter diepte werden geboord en het grondwater van zowat 7 graden kon opgepompt worden. Zonder dat de pomp al op volle toeren moest draaien, haalden we al een resultaat van 6 eenheden warmte voor 1 eenheid energie. Pas in de winter zal het effect hiervan een volledig rendement geven. En ook de ventilatie, waarin een warmtewisselaar werd ingebouwd, is erg energetisch."

Wellness

In de tweede fase van dit project, diende ABN ook het kasteelgedeelte, een gastenkamer en de wellness-ruimten te verwarmen. "In dit geval opteerden we voor een gascondensatieketel, ook van Viessmann," aldus nog Geert Van der Veken. "Deze eerder klassieke installatie zorgt voor het sanitair warm water en de verwarming via mini-convectoren en radiatoren." Tot slot zorgde het Bilzense klimatisatiebedrijf ook voor energiezuinige airconditioning in het kasteel Borghof. Hiervoor werden de toestellen van Mitsubishi ingeschakeld. Kortom reële duurzaamheid.

CULINA KOOKSHOP

FORNUIZEN PRIVE & HORECA - KEMPISCHE STEENWEG 7 - HASSELT - 011 52 32 83 - FAX 011 52 58 78 - info@culina.be

Fornuizen

AGA	FALCON	WESTAHL	STEEL
WOLF	MOLTENI	LACANCHE	BORETTI
GODIN	ROSINOX	LA CORNUE	FRATELLI
VIKING	COMETTO	AMBASSADE	SOLYMAC

Koeling, inbouwtoestellen en steamers

BORA	AMANA	EMAINOX	GE
V-ZUG	FHIABA	GAGGENAU	K2A
VIKING	LIEBHERR	KITCHENAID	GRAM
ELOMA	SUB-ZERO	DE DIETRICH	GAMCO

Dampkappen

GUTMANN	MAATWERK
---------	----------

WWW.CULINA.BE

Innovatieve warmtepompsystemen
op de **snelste** wijze gebracht.

greenheating®
innovated by ABN

0800-999 02 www.greenheating.be